

Храпенко Олена Олегівна

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури,
кандидат юридичних наук

ЩОДО ЕТИЧНИХ АСПЕКТІВ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТАЄМНИЦІ КЛІЄНТА АДВОКАТОМ

Адвокатською таємницею є будь-яка інформація, що стала відома адвокату, помічнику адвоката, стажисту адвоката, особі, яка перебуває у трудових відносинах з адвокатом, про клієнта, а також питання, з яких клієнт (особа, якій відмовлено в укладенні договору про надання правової допомоги з передбачених Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» підстав) звертався до адвоката, адвокатського бюро, адвокатського об'єднання, зміст порад, консультацій, роз'яснень адвоката, складені ним документи, інформація, що зберігається на електронних носіях, та інші документи і відомості, одержані адвокатом під час здійснення адвокатської діяльності [1].

Адвокатською таємницею є:

- факт звернення особи за правовою допомогою;
- будь-яка інформація, що стала відома адвокату, адвокатському бюро, адвокатському об'єднанню, помічнику адвоката, стажисту або іншій особі, яка перебуває у трудових відносинах з адвокатом (адвокатським бюро, адвокатським об'єднанням), у зв'язку з наданням професійної правничої (правової) допомоги або зверненням особи за правовою допомогою;
- зміст будь-якого спілкування, листування та інших комунікацій (в тому числі з використанням засобів зв'язку) адвоката, помічника адвоката, стажиста з клієнтом або особою, яка звернулася за наданням професійної правничої (правової) допомоги;
- зміст порад, консультацій, роз'яснень, документів, відомостей, матеріалів, речей, інформації, підготовлених, зібраних, одержаних адвокатом, помічником адвоката, стажистом або наданих ним клієнту в рамках професійної правничої (правової) допомоги чи інших видів адвокатської діяльності [2].

Питання щодо адвокатської таємниці є важливим у адвокатській практиці, та повинні бути розглянуті як з етичних і з правових позицій, так і з етико-філософських засад професійної етики адвоката. Перше про що йдеться, це про адвокатську діяльність, яка врегульована чинним законодавством, тобто не існує професійної діяльності адвоката за межами закону. Іншими словами, якщо діяльність адвоката визначається законодавцем,

тоді це збігається з його професією. Крім того, етичні проблеми безпосередньо регулюються законодавцем, в цьому випадку рівень професійності, як етична проблема, може розглядатися в контексті проблеми кваліфікації адвоката.

Поширюючи загальні проблеми права щодо тлумачення поняття адвокатської таємниці, ми можемо стверджувати, що остання не може розглядатися у відриві від соціально-економічних, політичних, духовних форм сучасного життя суспільства. Так само, слід виділити два основних напрями в сучасному праві, а саме:

- 1) всі суспільні відносини регулювати через право;
- 2) розмежовувати мораль і право.

Розглядаючи професійну адвокатську діяльність, можна зрозуміти, що ці два напрями ведуть і до різного розуміння адвокатської таємниці. Перший напрям прагне розширити розуміння правових аспектів адвокатської таємниці до етичних норм і, звідси, відповідні форми адвокатської відповідальності, тоді як другий напрям проявляється в прагненні регламентувати будь-яку діяльність адвоката, передбачивши всі правові наслідки, які і будуть складати сучасну адвокатську етику. Професія адвоката є такою, що виникає на базі морально-правових аспектів та права. На цьому підґрунті і формується професійна етика адвоката.

Інститут адвокатської таємниці можливо проаналізувати через «вікно самоврядування», але правові елементи адвокатської таємниці можуть бути вирішені тільки в межах діючого законодавства та професійної діяльності, тому проблеми етики, а саме проблеми честі адвоката, є похідними. Питання щодо адвокатської таємниці слід перевести в русло правової реформи, а не тільки в сферу самоврядних структур адвокатів.

З іншого боку, професійній адвокатській діяльності притаманний і певний блок специфічних відносин з клієнтами. Адвокат, як правило, діє як довірена особа того, кому надається правова допомога, саме тому дуже важливим є довірчі відносини з адвокатом. У цих відносинах містися правова природа взаємодії адвоката з особами, які до нього звертаються, і, в той же час, закладається моральна сторона їх відносин, що, в загальному, виводить на проблеми легітимності адвокатської діяльності, включаючи і визнання. Саме в такому аспекті адвокатська таємниця формується і як правовий, і як моральний обов'язок.

Певною складністю постає сьогодні пов'язування громадських та особистих обов'язків в адвокатській діяльності. Володіння таємницею впливає на вибір правової позиції адвоката. У цивільних справах адвокат має право навіть відмовитися від захисту інтересів свого клієнта, якщо факти про які він дізнався виключають можливість підтримувати позицію клієнта, але вже беручи участь в справі, адвокат зобов'язаний представляти

інтереси довірителя, використовуючи всі передбачені законом засоби для встановлення обставин, які є підставою вимог і заперечень клієнта. Таким чином адвокат захищає права та інтереси свого довірителя і надає йому необхідну професійну юридичну допомогу. Але, захищаючи будь які інтереси свого довірителя, адвокат повинен розробити і свою позицію, яка веде вже до прояву законності вимог клієнта, і, звідси, проявляти моральну сторону спірного інтересу свого довірителя.

Адвокат, володіючи конфіденційною інформацією, повинен створювати умови для законного та справедливого вирішення справи судом, тобто позиція адвоката не повинна бути протиставлена здійсненню правосуддя.

Список використаної літератури:

1. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» // Голос України. – 2012. – 08. – 14.08.2012. – № 148-149.
2. Правила адвокатської етики, затверджене Установчим з'їздом адвокатів України 09.06.2017 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://unba.org.ua/assets/uploads/3ae9a115a40b9a5bc04f_file.pdf

Нестерчук Лілія Петрівна

Національний університет «Одеська юридична академія»,
старший викладач кафедри організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури

СВІТОВИЙ ДОСВІД ІЗ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ СУДІВ В УКРАЇНІ

Інформатизація судів у майбутньому відіграватиме в реформуванні українського суспільства прогресивну роль у заощадженні час та кошти, полегшити доступ до правосуддя. Шляхом обґрунтування міжнародного досвіду із запровадження електронних судів, ведення електронного судочинства та вироблення на цій основі практичних рекомендацій щодо їхнього формування й функціонування. Питання щодо функціонування «електронного суду» проводяться у порівнянні міжнародного досвіду на прикладі Литви [3]. За інформацією доповідача на одній із секцій форуму, система електронного судочинства може бути реалізована у цілковитій відмові від використання паперових носіїв, як це вже реалізовано в Сінгапурі або у поєднанні технологій електронної комунікації і більш традиційних засобів. За словами експертів, загально визначених стандартів електронного судочинства поки що немає.